

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ára: négyhavas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középtecza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, február 24-kén 1862.

(D) Két század óta az európai eszméket, mint a divatot Franciaország vezérli; ott hullanak el a politikai változások vérdíszai, míg nem végre a diadalmas fél vívmányai politikai állapotá válnak, s az aggó Európa, hogy a véres előpéldákat kikérülje, igyekszik alkalmazni az ottan kivívt eszméket.

A jobbágy-felszabadulás eszméje ottan fogamzott, s az „uti possidetis“ elv által a democratia erőszakátelének vált eredményévé, de egyszersmind a diadalmas népelem urrá vált az államban, s a francia nemesség ki nem gyilkolt részét leszorította a térről, mert ez ősi hagyományaihoz következetes akart maradni, s mostanig egész végsorvadásig be nem adta derekát a kivívt eszméknek, melyeknek pedig ha élére állott volna, tán Franciaország kifejlése más irányban halad vala előre.

A francia democratia első vívmányát a jobbágy-felszabadulást vérontás nélkül alkalmazták a többi államok, s azok közt Magyarország is 1848-ban. De ezzel egyszersmind a democratia is emelven fejt, mint egyebütt, úgy nálunk is, az ősi legitimitás erős ostromnak van kitéve, és nálunk e harc a magyar nemzetre nézve annál válságosabb, mert a nemzet legkitünőbb része nem volt, s mert a hazai intézmények a nemesi jogokkal állottak összeköttetésben; s minthogy történelmi fejlődésünknek fogva országunk uralkodója egyszersmind más nemzet és országoknak ura, melyek a hatalmas német nemzetiség kiegészítő részei: a mi országunk jogaiban volt letéve egyszersmind nemzetiségünk főgarantiája. Benn pedig a nem magyar népek legnagyobb száma a jobbágyfogság felszabadulásában kapott új lendületet, s hatalmi előhaladásának basisa a democratia, mely uralom a legkönnyebben szövetkezik az abszolutizmussal, mint minden szélsőség legkönnyebben szokott egymással érintkezni.

A nemesség levén a magyar királyság legfejlettebb s legalkotmányérzőbb eleme, ő küzd az ország alapjogai mellett, s midőn elveit még minutiákban sem képes megtagadni, feladja a tért a megyéknek, fel ma holnap az országgyűléseken, és im látjuk, hogy a democratia főként nem magyar része, minő készséggel foglalja el a megvetett helyeket; nem tűnődik a történelmi jogokon; neki már az ocroy is előny, mely őt szegény sorsából dús fizetések élvezetére emeli. Im látjuk mindenütt, hogy megyei állomásokért, elegen folyamodnak, kik sokkal nagyobb népszabadságért agítottak mint a menyit az alkotmányos bizottmányok nagy népesége is biztosított. Im itt a példa a democrat elem érintkezéséről a hatalommal, mely abban kész szolgát talál. Mit bánják ők, bármennyire korlátozva legyen maga a demokratikus szabadság, csakhogy résnyiljék a demokratianak a hatalmi tért elfoglalni, mert elvégre azé lesz a haza, a kinek pénze van, s a ki a kormányhatalmat kezébe ragadhatta.

Igy a mi Franciaországban Bastille-forradalmokkal, Dantoni verpadokkal ment véghez, nálunk vér nélkül, és a vis inertiae befolyása alatt történhetik meg, s a kik magoknak hatalmi tért keresnek, annál inkább örvendhetnek minél csökönyösb a harc, s így minél több tért marad üresen.

Nem lehet tagadni, hogy fontos korszakot élünk, és nagyon meg kell hányni-vetni: mit cselekszünk? Európa előtt fényes előpéldával áll Anglia, mely az aristocrazia érdekeit a népével oly szerencsésen tudta egyeztetni, s mely a közös haza- és szabadságba helyezett büszkeségnek oly teljes osztályosává tudta tenni társadalmának minden rétegét.

A magyar törvényhozás e nagy emberségi reformokat a legszebb alapokon kezdette meg, kiterjesztvén a népre azon nemzeti jogok összességét, melyek mint politikai jogok az ország önállóságát s szabadságát biztosítják azon viszony határain belül, melynél fogva királyságunk az ausztriai monarchiával a

pragmatica sanctio által összeköttetésben állott. Ezen kiindulási pont egyedül volt biztos az érdekek azon dualismusa közt, mely az osztrák tartományok és a magyar királyság területe közt létezik; és ha a népek a politikai szabadságra megérve s kifejlődve lettek volna, csak szorosan csatlakozandottak ezen kiindulási ponthoz, mely csak az államjogokra nézve vette fel az aristocrati eredetű alapokat, de beölelvén az összes népet ezen ily eredetű jogokba, a királyság határain belül az egyéni szabadságot, s ezáltal a demokratikus jogokat kellő mértékig honosította. Ezen kiindulási pont nem egy tabula rasát hagyott, melyen századokon át kelljen a demokratianak az abszolutismus ellenében küzdeni a haza szabadságáért; hanem hagyott egy a hatalom ellenében alapszerződések által biztosított szabad hazát, s ezen szabad haza részesévé teljes jogegyenlőséggel meghívta az egész népet.

Sajnos, hogy nem tudták felfogni az 1848-iki eszmék fonságát s sajnos, hogy ezekért azoknak kell küzdeni, kik ha csak saját hatalmi állásuk megtartására gondoltának, századrész annyit elv-megtagadással, mint a mennyivel a democratia az egyéni érdekek tömjénez, visszavívhatná évtizedekig azon erős állást, melyet a népszabadság iránti lelkesedése és meggyőződése folytán önként megosztani kívánt a néppel.

Nem tudjuk mi lesz e küzdelem vége; de a kérdés felette fontos, s nagy a különbség a tért elvesztett francia aristocrazia, s a miénk sorsa között. Ők mig St. Germain külvárosában duzzognak s várják a legitim monarchia újra feltámadását, csak egy kis töredékét képezik a nemzetnek, mely helyőkre a pénz és ész hatalmas aristocraziáját, s óriás nemzeti fegyveres erőt állítva, védeni képes a francia nemzetnek nemcsak lételetét, de világhírét s nagyságát is; s más mi nálunk, mert itt a nemességnek a térről lehető teljes leszorítása által a nemzetiség vesztette el a tért. És megérdemelte-e vajjon e balsorsot e nemzet, mely nem ragaszkodott aristokratikus előnyeikhez, mely egyszerre megnyitá szívé a népszabadság eszméi előtt, rugonyos ősi törvényei közé beplántálta a század szabadelvűségét, a szabdság, egyenlőség, testvériség jelszavait tüzte zászlójára, milliók hazáját tette az eddig százezereket boldogító hazát szabadságával együtt, csak annyit kívánva, hogy valódi testvérek legyenek ők, s együtt védjék vele az alkotmányt. Együtt szolgálva a hont, s tisztelve annak törvényeit, mint a melyek őket egy, mint minket egyedül biztosíthatnak az erős germán hatalomba való beolvadás ellen.

Együtt védették-e? oh nem. Nem vitatjuk, hogy félreértés, bizalomhiány, vagy mi miatt, de tény, hogy az alkotmány előharcosait két tűz közé szorították. Itt állunk tehát a tér legnagyobb részét elvesztve. A hatalom követelése a törvényesség szigorú logikájával ellentétben állottak; mi fanatikusok voltunk hitünk mellett; és a fanatikus sokszor fényes diadalt arat, de többször vértanu lesz.

És mégis azt mondjuk, hogy nem kell ugyan scrupulosusoknak lenni ott hol az alkotmány életkérdései nincsenek kockáztatva; de azon ősi jogi alapokat, melyekből hazánk szabadelvű átalakulása kiindult, feladni nem lehet. Sok függ azonban e cél kivívására attól, mennyire lehet a küzdőtt, kezűnk tartani? mert ha arról teljesen leszorítottunk, ha erőtelenné tettünk, ma már a vis inertiae nem elég fegyver, mert ott a más réteg, mely kész bármilyen viszony közt az activ szerepre, csakhogy egyéniségét kiemelhesse. A népfelszabadulással a kormány új erőt, új eszközöket nyert, mely engedelmeskedik, s a félreállott erőket helyettesíti. Es ez új réteg erős, mert ez a democratia

De hisz a magyar intézmények is democraticusok lettek 1848-ban? Az igaz, de a demokratiai elem nemcsak a magyar felszabadult népből áll, és itt a bökkenő. Az alkotmányunkon alapult democratianban mi is ott vagyunk mind, mert ott a jogegyenlőség körén belül testvériséggel osztozunk az állam-

hatalomból, de az alkotmányunk körén kívül létező democratia már cosmopolita, velünk nem szorosán egy. Azért videant consules...

Zyblikievicz beszéde a reichsrathban Galliczia törvénykezési állapotairól.

A szónok előrebocsátja, hogy nem akar elméleti szempontból az esküdtzéki intézmény mellett fölszólalni, mert ez mainap anachronismus volna, sem azt mutogatni, hogy alkotmányos államban azon intézmény szükségkép megkívántatik; csak alkalmoszerű okokkal kívánja a bizottmányi javaslatot védelmezni.

Annak bebizonyítására — ugymond — hogy a törvényeszek jelen szerkezete a sajtót nem veszélyeztet, statisztikai adatokkal mutatják ki, mily szeliden bántak eddig a mostani törvényeszek a sajtóval. Azt is mondják, hogy a közvélemény elegendőképen megóvja a sajtót a törvényeszek netáni jogtalankodásaitól. En, uraim, irigylem azon országokat, melyekről ezt mondani lehet. Az én hazámról, fájdalom, csak az ellenkezőt lehet mondani. Mert épen azon állapotok, melyekben törvénykezéstünk jelenleg van, okozák, hogy sajtótügyekben az esküdtzések mihamarább bihozatala sürgető szükségé vált. Azon statisztikai adatokból, melyeket Tschabuschnig udv. tanácsos ur a múlt tülésben arra nézve fölhozott, miképen bánt a bécsi országos törvényeszek a sajtóval, kiderül, hogy az 1852-dik évi sajtótörvény érvényének egész ideje alatt, tehát 9 teljes esztendőn keresztül, a bécsi országos törvényeszek mindössze 178 napi fogságokat, 480 ftnyi bírságokat ítéltek meg.

Gallicziában ellenben a sajtóra kimondott büntetéseket nem napi fogságok, hanem évi nehéz börtönök szerint, nem száz, hanem ezer forintok szerint kell számítani; és mind erre nem volt szükség, mint Bécsben teljes kilenc esztendő, hanem elég volt az egyetlen 1861-diki év, mint az alkotmányos kormányzat első éve, mert azelőtt a censura működött a leghathatósabban, s a krakkói lapok csak úgy jelenhettek meg, ha előbb keresztült mentek a censurán. E mellett pedig tavaly, midőn a sajtó fölött oly sok súlyos ítélet mondatott ki, Gallicziában három független politikai lapnál több nem volt. E különbséget a sajtó iránti bánásmódban pedig egyes-egyedül a törvényeszek szerkezete okozta; s hogy a dolgot gyakorlatilag adjam elő, egészen elhallgatom egyéni véleményemet az ottani állapotokról, tényeket fogok beszélni.

Gallicziában valami vadászati czirkulat alkalmával egy koldust fognak el s gyanus létere a járásbíróhoz elé állítják. A járási elnök, a ki bíró, gyanut táplál a koldus iránt, még pedig annál inkább, mert a koldus vagy igazán kuka (siketnéma) volt, vagy pedig, hogy sajnálatot gerjeszzen maga iránt, úgy tett, mintha az volna. A fogság és néhány bot előleges kirendelése után elkezdti vallatni. A koldus nem felelvén, a járási elnöknek azon barbár gondolata kerekedik, hogy tizes vassal fogja őt beszédre s isten tudja, miképen a kivallására rávenni. Kitakarja a szegény koldus mellett s megdöfi a tizes vassal: a koldus nem felel. A járási főnök erre még másodszor és harmadszor is megdöfi. De nem elég, hogy egy bíró ily barbár módon szeplosította meg a XIX-dik századot: mit mondanak ahhoz uraim, hogy e bíró, törvényeszek elé állítatván, még felebbvitel útján is ártatlannak nyilvánították, s nem érte őt egyéb büntetés, még fegyelmi uton sem, csak az, hogy áttették azaz, hogy a brzosteki járás helyett, a kamionkai járást (természetesen Gallicziában) boldogították vele.

(Kiáltások balról: Mikor, melyik évben?) 1857- vagy 1858-ban történt (Balról: A neve!). A járási főnök neve Alexa, a járás pedig, a hol akkor volt, Brzostek (A baloldalon mozgás).

Csak ez egy eset is, uraim, tanuskodik törvénykezéstünk állapotairól. De még egy másik esetet is fölhozok, hogy amazt fölvilágosítsam, részint pedig a képet kiegészítem.

Volt nekünk Krakkóban egy főállamügyészünk — csak nem rég lépett ki a közzszolgálatból — ki még 1855 előtt szenvedélyes lutrijáték által végték tönkre tette magát, s a játékban nemcsak saját és neje, hanem barátjai vagyonát is elvesztette.

A kormány tudta ezt, mégis midőn 1855-ben Gallicziában a törvényeszeket szervezték, őt legfőbb államügyészszé léptették elő Krakkóban. Oda érkezvén, folytatva szenvedélyes játékát, s hivatalos állását arra használta, hogy mindenféle emberektől pénzt csikart ki kölcsönképen.

Mikor az emberek már nem hiteleztek neki, azokhoz fordult, kik tanukul voltak berendelve a törvényeszeki elővizsgálatokra. Midőn ezeknél is elvesztette hitelét, azokhoz fordult, kik magok is büntügyi vizsgálat alatt voltak, s még mai nap is sok váltója található olyanoknál, kik büntügyi vizsgálat alatt voltak. En, uraim, ügyvéd létemre Krakkóban ily viszonyok között reszkettem védenésem ügye miatt, annál inkább, mert ő a főtörvényeszeknél nemcsak büntügyi, hanem polgári ügyekkel is foglalkozott. Hogy tőle szabadulhassak, kénytelen voltam — mást nem lehetett tenni — bizonyos összeg pénz fölázdozni, váltóit beváltani, hogy legalább csödt nyitathassak ellene.

A csödt azonban nagyon húzzák, balasztják, az ál-

lamiügyész e közben hitelezői megzabolgólják; ő elhordatja s félre rakja azon butorokat, melyek reá voltak bízva. Mindamallett uraim, ő folyvást a büntetőtörvény őreitől marad egy másfél milliónyi törvényszéki kártól; végre lakása sincs s főtörvényszéki irodájába költözik s azt tűzszobává rendezi be, hol büntügyi vizsgálatokban levő úrszörök naponta érintkeznek vele. S ő mégis megmarad hivatalában. (Mozgás.) Hitelezőitől szorongattatva, fizetőit adja nekik át s előre nyugtáványokat állít ki 1862. májusig. A hitelezők felveszik pénzét.

Aztán más hitelezőinek ugyanazon nyugtáványokat állítja ki 1862. májusig. Ez így ismeretes a törvényszékek előtt, de ő mégis főállamiügyész hivatalában marad. (Mozgás.) Ugyanazon törvényszék előtt megjelenik egy szegény sorjatek-kezelő, csalással vádoltatva. Biróit szelid eljárásra kéri, mivel a főállamiügyész vitte e szerencsétlenségbe, ki nála 600 forint adósságot csinált, mire ő, hogy ez összeget fedezhesse, csalásból volt kénytelen folyamodni. A főállamiügyész mégis hivatalában marad. Végre kilépett hivatalából. De ne vélték uraim, hogy habár mind e tények biróilag jegyzőkönyvbe vettek föl, s habár ez esetek közül több a kormány s miniszterek tudomására is volt, még csak fenytői vizsgálatot is indítottak volna ellene. Ő elbocsátásaért folyamodott s valóban bámúlunk kell, hogy azt nemcsak megkapta, de a nyomasztó pénzügyi viszonyok dacára, még fizetéssel is ellátott.

Azt hiszem, ily esetek elegendők arra nézve, hogy törvénykezési állapotainkra fényt vessenek. Én csak oly esetekre szorítkozom, hol a bűnt az igazság sujtó keze nem érte el. De a galicizai törvényszéki igazgatás további jellemzésére s azon becsületes férfiak igazolására nézve, kik ottan a bírák közt vannak, meg kell még jegyeznem, hogy a bécsi központi kormány részéről eleitől fogva káros befolyás gyakoroltatik a galicizai törvénykezési állapotokra.

Midőn 1846-ban a galicizai ismeretes vérengzések után a tarnovi törvényszéknél számos halálesetről jelentés tétetett, több bíró találkozott, kik azt sürgették, hogy a bírói lezárólással a halál neve határozatassék meg, — e miatt a bírák elbocsátattak. Midőn a halálesetekről bejelentések szaporodtak, az első folyamodási bíróságoktól még azon jog is elvétetett, hogy jogérvényes minőségű határozatokat (Qualifications-Erkenntnis) adjanak ki. A bíráknak az 1846. jan. 1. 3332. sz. udvari rendelet szerint a kerületi elnököktől a megületek politikai magviseléséről kellett előbb tudomást szerezni, s e jelentéseket aztán a galicizai felebbezési törvényszék elé nyújtani s a minőségű határozatokat a felebbezési törvényszéknek revízió végett elküldeni. De ez udvari rendelettel a felebbezési törvényszéktől is elvétetett azon jog, hogy érvényes minőségűvéteket bocsásson ki. Mert az iránt az orsz. kormányssal együtt kelle elhatározni, vajjon a büntügyi vizsgálat megkezdendő-e vagy nem, vagy „a dolog úgy hagyandó-e a mint van”, miként az udv. rendelet kifejezé s minden büntügyi eset azzal végződött, hogy a dologt úgy hagyták, mint volt.

A midőn 1849-ben a kormány a galicizai törvényszékekhez azon kérdést intézte, vajjon lehetséges-e, hogy az árva s letéptékek az államadósági törlesztő alap rendelkezése alá helyezzessenek? s ekkor a bírák, kik ezt esküjök s lelkiismeretükkel meg nem egyeztetheknek nyilváníták, részint elbocsátattak, részint előléptethetési igényüktől megfosztattak. A befolyás annyira ment, hogy már az 1850 ki években a fegyelmi vizsgálatoknál felelősségre vonták az orsz. tanácsost azért, ha a galicizai törvénykezést a közgazgatási hatóságoktól függetleníteni törekedett.

Bécsből gyakran érkeznek oly parancsok a galicizai törvénykezési hatóságokhoz, hogy a törvény határozatait, habár törvényes határozatok, ne tartsák magukat. Így például, midőn az első vértárgyalásnak kellett volna megtörténni Galiciában, az akkori igazságügyminiszter, az 1852-i legfelsőbb határozat ellenére, a krakkói orsz. főtörvényszék

elnökségéhez azon rendeletet bocsátotta ki, hogy egy államügyész vagy védnöknek se engedje meg a vádlott anyanyelvén szövelést, hanem minden előadás német nyelven tartassék, — a miből aztán valóságos komédia lett, mivel a vádlott az egészről mit sem értett. A legújabb időben, a múlt év utójan Lembergben s Krakkóban az ottani törvényszékeknek külön senatusokat képeztek, melyek feladata volt a politikai vétségekben kizárólag vizsgálatokat tenni s határozatokat hozni. A bírói illetékességre nézve mily demoralizáló hatása van ennek, azt önök ítéletére bízom. Végre a galicizai állapotok képeknek kiegészítésére nézve egy igen tekintélyes egyéniségre, Lasser miniszter urra kell hivatkoznom, ki Illiutz követnek a 36-dik ülésben a birtokviszályok törvényhatóságát illető interpellációjára adott válaszában oda nyilatkozott, hogy nálunk a nép, az urbéri birtoklást illetőleg, a legnagyobb bizonytalanság, kétség s izgatottságban van.

Ha tehát törvényszékeink nem képesek a nép aggodalmait az urbéri birtok iránt eloszlatni, annál kevésbé a birtokot biztosítani, akkor ő exlaja e nyilatkozatával valóban elítélte törvényszékeinket. De még hozzá kell adnom, hogy az uradalmi birtok még kevésbé van biztosítva Galiciában, különösen azon idő óta, midőn a krakkói orsz. törvényszék azon hírek terjesztőit: hogy ő Felsőge minden uradalmi s papi javakat a parasztok közt el fog osztani, a krakkói orsz. törvényszék minden e hírek terjesztőit, dacára annak, hogy a vétkesek bűnökét bevallották s e hírek forrásait is megnevezék, fölmentette. De hogy a sajtóügyekben esküdt székrekre térjek vissza, meg kell jegyeznem, hogy azok ellen az utolsó ülésben azt is felemlítették, hogy a sajtó a közvélemény által a törvényszékek netalán tulpapasai ellenében eléggé biztosítva van. — Nálunk ez nincsen így, mi két interpellációt adtunk be, melyek egyike arról szól, hogy a lembergi orsz. törvényszék a „Glos” szerkesztője elleni szóbeli tárgyalásnál titkos ülést rendezett, s kizárta a nyilvánosságot. A másik interpellatio a krakkói kereskedők szigorú büntetésére vonatkozott, kik boltjaikat ünnepélyes isteni tisztelet alkalmával bezárták volt.

A miniszter urak nem voltak azon helyzetben, hogy ez interpellatióra saját tudomásuk után válaszoljanak, ők kénytelenek voltak az országos hatóságoktól tudósításokat szerezni s azok szerint válaszoltak. Az első interpellatióra tehát azt válaszolták, hogy a titkos ülés az által igazoltatik: „mert ellenkező esetben a törvényszék, a tárgyalás nyilvánossága tétele által, a közönség világos hátrányára a kérdéses felhívást (mi a bűntény tényálladékat képezé) hivatalos uton terjesztette volna.”

E tény állana, ha a kérdéses cikkek korábban nem lett volna már közölve, de már azt több lap s nevezetesen a „Schlez. Zeit.” is hozta.

A törvényszék tehát, mely az interpellatio válaszához a jelentést téve, a miniszter urat azon veszélynek tévé ki, hogy e valótlanságot a magas házban ismételni legyen kénytelen.

A másik interpellatióban arról volt szó, hogy a lembergi helytartósági elnökség mint törvényhozó s egyszersmind mint bíró lépett fel. A válaszában az államminiszter ur, valószínűleg a kapott jelentések után azt mondá, hogy ez eset a helytartóságnál társas bíróság útján tárgyalott; de nálam ítéletek vannak, melyekből látható, hogy nem a helytartóság s nem kollegialiter, hanem a helytartósági elnökség hozta ez ítéletet.

Ha tehát törvényhatóságaink maguk nem riadnak vissza attól, hogy a minisztereket is félrevezessék, úgy tehát ez is ok arra nézve, hogy minden alkalmat, minden eszközt meg kell ragadnunk törvénykezésünk emelésére. Ily eszközül ajánlok jelenleg a sajtó-ügyekre nézve az esküdt szék intézmeny, azért kell tehát mellette is szavaznunk. (Helyeslés).

A helyi ifjúság által f. hó 19-én az olvasó egyület könyvtára nevelésére rendezett fényes táncszéki emléktér Tompos Gergely volt honvéd őrnagy szívébe a fájdalom metsző bűtivel véste fel, kinek közkedvességi neje az első francia-négyes harmadik képlete végével, szelítés rohamától tanálva, hirtelen lerogyott, s ifjú lelke minden orvosi segély mellett a táncszékből rövid percek alatt egy szűz hazába költözött. E rendkívüli szomorú esemény után, tudva a mulat, a kegyelet adója az lesz vala, hogy a teremről távozzanak; de az általános részvételt kísért akaratot a közönség regioiban némelyek ellenék, és a vigalom a hulla tovább szállítása és a rokonok távozása után erőltetett kedélyllyel is tovább folytatott. A sorsnak ily példátlan játékaival ajnott volt honvéd őrnagy barátunkat nyugtassa meg annak tudata, hogy fájdalma meleg részvéte az illető keblekből oroszláni osztalékát megkapá, hogy szeretett neje, férje pályájához mért szép halállal mulla ki, s azon honleányhoz tartozott, kinek gyászos emléktí kimulása után is, a vendégek némelyikének tovább táncolni, az idő vak systemája rendel.

Csik József.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az udvari kancellária és a cs. k. pénzügyminiszterium között már meg vannak állapítva a feltételek, melyek alatt az adóbehajtás a megyei és városi hatóságoknak adatik át.

— Szentesen a magyar írói segélyegylet javára hangversenyt rendeztek, melynek jövedelmé 150 ft volt.

— Legmagasb megkegyelmezés folytán Temesvárról ismét négy magyar fogoly menekült a rabság senyvesztő lakából.

— Reményi Bécsben becses emlékekkel lepték meg. Az egyik Paganini hegedűjének — mely a gennai kincstárban őriztetik — markolatfája, valamint ugyan e hegedűkírállynak saját keze aláírásával ellátott arcsképe. Diabelli művésze pedig Bethoven és Schubert eredeti kézírataival ajándékozta meg.

— A bor- és a husad Magyarországon fel fog emeltetni.

— A „Sch. Corr.” írja, hogy hallomás szerint Pesten a külföldi „partfőnök” (sic) értekezletet tartottak volna és hogy az elosztott országgyűlés baloldali tagjai közül néhány kitérő egyéniség Bécsbe megy. Ez utóbbi — jegyzi meg a „P. Napló” — könnyen megeshetik, miután vasut van.

— Mármarosból a katona exectio utján eddigé 360,000 frot hajtottak be. Az executio egyre folytatatik. Hogy a kir. biztos Földessy József telekkönyvi biztost Husztról miért kísértette zsandárokkal Kassára, ennek oka még nem tudatik. „M. O.”

— Szegedről a legelső szappangyártók egyike egy mázsa szögdi szappant küld a londoni világműkiállításra. — Az országos magyar kertészeti társulat hivatali ügyeire nézve a „Pesti Napló”-t közölnyél választotta.

— A „Sürgöny” bécsi levelezője írja: A Lajthán inneni napi események élén Pillersdorf halála áll. Pillersdorf bürocraticus pályán lett 1848-ban az első alkotmányos miniszter. Alkotmányát vele együtt csakhamar megbuktatta a forradalom. Gyengeségét legálalóbban jellemzi a következő adat: 1848-ban Pillersdorf proclamálta a szabad elveket, köztük természetesen a szabadsajtót is. Néhány nappal később az első ellenzéki lap megjelent és az első ellenzéki cikkek olvasásánál az alkotmányos miniszter — elájult.

— Lembergől írják, hogy a „februári alkotmány” évnapij nem a lengyelek tilik meg; de a rutének annál inkább készülnek arra. A lengyeleknek febr. 27-n gyásztűnnapélyök lesz azon vér emlékére, mely tavaly e na-

TÁRCZA.

Néhány szó a „Foaia” véleményére

„ERDELYI TÖRTÉNETE 1848—49—ben felett.

Mikor e munka megjelent, még nem is volt példány Erdélyben, már a brassói román hírlap mintha már olvasta volna, hirdeté, hogy lesz min rágódni a románoknak. Ily előítéletes fel fogás mellett a „Foaia” bírálatának hangja legkevésbé sem lepott meg. De ha megfontolom az idöket és helyzetet, át kell látnom, hogy rendszeres feleletbe nem bocsátkozhatom. Igen tiszteltem én e ciklik írója személyét, s kesztüjét igen szívesen fogadom, csakbogy az idöt és helyet szerettem volna, ha jobban választja s megvártam volna, mint lovagias embertől, hogy bizonyítsa be, hogy ha kiszállunk: a párbaj azon szabályát, hogy noli me tangere s más védhetetlen helyeket nem vág, tiszteletben fogja tartani. De miután erről biztosítva magamat nem érzem, mitán ellenfelem a 48-ki események felett, úgy lát-szik, azon elvből indul ki, hogy a legyőzötteknek igaza nem lehet — csupán csakis irmodorom felett kimondott véleményre szorítkozom.

E bírálat nem egyéb, mint tagadás; tagadja a tulajdonított elveket, tagadja azt, hogy az elvet képviselt férfiak jól lénnek jellemezve: tagadja, hogy a románok Daco-romaniáról álmodoztak volna, tagadja, hogy a népvezetők (kik a magyarhoni románok elveitől messze jártak) politikai botlásokat követtek volna el. A Daco-Romania eszméje felett nem kívánok polemia bocsátkozni; csak a pusztá tagadás helyett, ha már azt mondja, hogy a románok nem csinálnak szelmalmot a fejből: szeretném ha megmagyaráztá volna T. V. R. ur, hogyan értük tehát a bukaresti tankönyvek azon tételit, melyek azt tanítják, hogy Debrecz-n Oláhországba fekszik. S a szerepelt férfiak jel-

lemzése gáncsolásánál azon tételre, hogy nem jellemezhetem jól, mert nem ismertem őket: szeretném kérdeni: vajjon Plutarch vagy T. Livius ismerték-e azon férfiakat, kiket oly jól jellemeztek; vajjon nem a tettek jellemzik a történet embereit? Hisz ön se ismer engem, s mégis jellemez cikkekben. Pedig ha az írásról áll, hogy a stylus maga az ember, annak csakugyan állani kell, hogy a cselekedet a jellem kifejezése. Mintegy bevádol nemzetének, hogy nagy embereiről kicsinylőleg emlékeztem, idézi a helyeket, melyek arra voltak szánva, hogy kimutassam, hogy az illető nem volt a Virabaan vagy Washington, de elhallgatja azokat a jellemzéseket, melyeket, mert az illetők méltánylandó tulajdonai voltak, becsületbeli kötelességnek tartottam feljegyezni. E tételtől én is jellemezhetem ön; s azt mondhatnám, hogy ön cikke merő tagadás, hogy Salamon Miklós s más szép jellemek feljegyzését elhallgatja; s hogy annyit tagadás közt, miután csupán csak két pozitív állítása van, s e kettő sem bír történeti igazsággal: ön szintén képzelődésre épített, szintoly mérges „nationalista,” mint engemet tart. E szerint ha én nem voltam competens megírója a 48 diki eseményeknek, ön szintén elfogott bemutatója. Mert ha ön kérdéses munkám adatai meg nem győzik arról, hogy a comite Daco-Romania alkotása feletti tervei le vannak leplezve: utasítom referensemet a „Sieb. Bote” 1849—51 ki folyamára, s jelesen az 1851. 24. 25. számaira, hol a szászok önök e tendenciáját okmány alapján szelöztetik. Ha t. referenst behunyja szemét s úgy tagad, arról nem tehetek; valamint ha behunyja szemét, bedugja fülét s azt mondja, hogy Barnucz — Szechenyi és Kossuth, Jank — Görgei — ha így szemhunyna okosodik, a fától nem látja az erdőt, — én arról nem tehetek; még Papu H. ur is megvallotta, hogy nagy bajok önöknek, hogy oly nagy férfiak, mint a magyarok nem bírnak: s ön bátorágot vesz magának a 48 diki embereket a mieinkkel páronalba tenni, hol vittak önök, mint a mi tábornokaink egyetlen rendszeres esatát sat. Mi J. jellemzését illeti, abban semmi következtetés, mert meg van mondva, hogy ügyvéd, tehát írástudó ember, csakis diplomatiai magasabb kultúráját hoztam kétségbe, mely Rienzivé emelte volna őt.

De hagyjuk a polemia. Nem azért fogtam tollat, hogy

czáfolgassam ön, hanem, hogy kifejezzem örömmömet azon passus felett, melyet a testvériesség eszméje felett hoz. S a testvériesség ezen nevére felkérjem, vallja meg őszintén, van-e munkában elv, mely a román nemzet érdekeivel landászt törne? van-e elferdített adat, vagy oly illusztrál jelenet, mely nem éppen az ön testvériességi elveit prédikálná. Én hibáztattam a Daco-Romania eszméjét: ön szintén; hol a szegedi gyűlés ön nemzetének a ma keresett concessiókat megadta, hiven elősoroltam, kárhoztattam az író, ki tulságosnak nevezte — s valóban mondhatom, méltó fájdalommal töltött el e ciklik minden szava, mely épp azon vesztővel ver, melyből ön magának, saját nemzete érdekében, borostyán kuszorút kíván fejére. Igaza van önnek, hogy e szép hazát együtt kell laknunk, de hogy e szép hazát boldogul is lakhassuk, oly férfiaknak, mint tisztelt referens, nem szabad oly vádakkal elő állani nemzete előtt, melyeknek alapja nincs, s melyek éppen az ön által ohajtott testvérisülés ellen tüzdenek. Ön pusztá tagadásokkal, elferdített idézetekkel mutatta be munkám nemzetének, hogy figyelmét e munkától elfordítsa: én felebbezek a rosul informált román nemzet jobban informálandó értelmiségére.

S végül, ha ön az igazság s testvériség oly nagy barátja, teljesítse azon kérésemet, mely bizonyosan minden magyar ember ohajlása lesz: leplezze le, mi volt az a tor-dai gyűlés, miről most hallunk először, mert ezt magam is merem állítani, hogy nem egyéb „képzelődésnél”: a legvégül bátorágot veszek T. V. R. urat figyelmeztetni, hogy a mit kívánt, hogy okmányokkal támogassam munkámat, szintén teljesíttem: a 48—49 ki okmányok, önök jegyzőkönyvei, kérvényei, az ön által tagadott elvek kifolyásai az általam kiadott „Okmánytár az erdélyi 48—49 ki eseményekhez” című okmány-gyűjteményben részint megjelentek, részint előttem ismeretek: s önöknek nem szabad feledniük, hogy a román comite levéltára, jegyzőkönyve, mikor Szeben bevették, ott maradt a comite szállásán. S nekem, mint a m. kormány által kiküldött historiográfusnak, ezeket látni hatalmamban állott, következöleg nem a tengeremből historiázók, mint ön.

Kováry L.

pon Varsó utcáin folyt. A gróf Skarbek-színházban redoute tartott, melyet a karzatokról leszórt pamphletok zavartak meg. A gúnyiratok szerzői haszatlan nyomoztatnak.

— A walesi herceg Németországon tett legutóbbi útja közben a dániai herceg legidősebb leányával, Glücksburg Alexandra hűgövel találkozott, s azt jóslgatják, hogy az angol trónörökös és a dán trónörökös leánya közt házassági frigy fog létrejönni.

— A bukóvinai g.n.-egyesült papság fizetését — hirszerint — a kormány főlegb fogja emelni.

— A „Sürgöny” napi újdonságai közt olvassuk: Hibáson állítatik, hogy „Béla futása” zenéjét Ruzicska írta. Egy erdélyi t. hazánkia, ki jelen volt, midőn e daljáték Kolozsvárt 1823-ban január-hó közepén először adták, azon, e mű eredetét helyreigazító adatot közlött: voltunk, hogy „Béla futása” zenéjét Kócsi Patkó János szerzte, ugyanaz, a ki 1792-ben az első kolozsvári játékszínt organizálta. Ugyancsak Kócsi Patkó János mint szerző volt, ki a nevezett opera első előadását Kolozsvárt igazgatta. S a fennebbi t. hazafi egy intermezzóra is emlékszik, mely az első előadás alkalmával történt. A daljáték végével a közönség zajos tapsokkal méltányolta a zeneszerzőt. Kócsi Patkó János e tapsokra csak a karmesteri pulpitus előtt, honnan az előadást igazgatta, hajtá meg magát módosan, mire egy hang a karzatról szóról szóra ezt kiáltotta le neki: „De Kócsi uram, a nemzet nem bitang, föllepített volna a theatrumra is (a szinpad szó akkor még nem létezett) hogy magát meghajtsa!” A daljáték által föllekesedett ifjuság e felszólalást rosz néven vette, s a dologból majd erősebb dogányozás lett. Egyébiránt megjegyzendő még ez opera szerzőre nézve, hogy nagyon valószínűleg a szöveg is hibáson tulajdonítatik Kis Ivánnak; ha nincs is egészen constatirozva, de sok probabilitással bír, hogy azt is maga a szerző szerkesztette.

— A Zágrábban közelebb tartott mértőki bálban, a közreműködő polgári zenekar a programra kijelölt kérégtől nem akarta tájékozni, mert kellemtelen jelenetekkel tartott. A városkapitány felszólította, hogy játssza el a keringőt; de a felszólításnak semmi sikere sem lőn.

— Az éjszakamerikai Pittsburgban új vallásfelekezet keletkezett, mely eddig 30–40 tagból álló s egy régi kápolnában tartja összejöveteleit. Ez új vallás a metódusmuhoz hasonló szertartásokkal bír, de minden másban különbözik az eddigi létező felekezetektől. A község lelkésze Reeber özvegy, kit itt igen jól ismernek, s két nagykorú gyermeke van. E lelkesűd úgy tud prédikálni, hogy attól félnek, hogy hangjától a rozszat kápolna összedől. Hogy az új felekezet annál több pártosra találjon, minden este összejönnek a kápolnában, énekelnek, prédikálnak, egyás lábait mossák, stb.

— Gróf Zichy István özvegye, szül. gróf Stahremberg Franciska, Veszprém megyében fekvő ösküti kőbányán, melyben fehér homokkő fejtetik, s cserneyi márványbányáját, a mennyiben az akadémiai palota építéséhez használják, akarná az építőt bizottmány, minden teher nélkül átengedni, szívéből örvendvén — mint az akad. elnökéhez írt leveleiben mondja — hogy egy ily intézet ápolása által az özvegynek filléreit a haza szent oltárára tehetni alkalma lehet.

— A „Korunk” írja f. hó 21-ről: Tudva van, hogy a kir. főkörmányszék, a tavali szük termés tekintetéből a szeszgyártást az erdélyi nagyfejedelemség területére már szeptemberben kibocsátott rendelete által betiltá. A tilalom 15 napig tartott. A kir. főkörmányszék most kényszerítve találta magát, eszedezni ő Felsőegénél, hogy „a bizonyosan bekövetkező erdélyi inség” némi részbeni megelőzésére a szegénységnek szükséges gabna bevásároltatására három-százezer forintot utalványoztatni méltóztatassék.

— Miskolczról írják, hogy gróf Erdődy, a ki mint Aspermont utód az ónodi uradalmat a Rákóczy ágon bírja, a hazai lapok felszólamlásai nyomán elhatározta, II. Rákóczy Ferencz hamvait önköltségen a haza földjére szállítani. A gr. e hamvakat az éppen most építés alatt levő ónodi templomba akarná letéetni, a hol számukra fejedelmi porokhoz méltó sirbortolt építtetne. Ónód, mint Rákóczy-birtok, s a nagy-jelentőségű 1707-diki gyűlés színhelye, bizonyára sok illetékességgel bír Rákóczy tetemeinek befogadására. Gr. Erdődy ebbeli tervét Bartakovics Béla egri érsek ő exajál is közlé, a ki azt nagy mértékben helyeselte.

— A „P. Lloyd”-nak írják Bécsből: Közelebbi levelemben azt írám önnek, miszerint örvendtem jelentőségű hírként közöltetett volna, hogy gr. Apponyi, a ki innen pénteken vala elutazandó, ittmaradását meghosszabbította. Az, ki velem ezen hírt közlé, jól volt értesülve és én ma azon kedvező helyzetben vagyok, a fentebbi jelentést azon határozott hozzáadással kiegészíthetni, hogy gr. Apponyi megmarad hivatalában. Felszólalás ezen ténynek horderejét bővebben elemezni. Az ország gr. Apponyiban a kifáradhatatlan közvetítő tiszteli, ki a kedvezőtlen viszonyok között nem csüggedett el és épp ily sok odaadással, mint ön megtagadással folytatott tevékenykedik: nagy művő, melynek sikerétől hazánkuk és a monarchia nak tudve függ. Egy oly megoldás, mint a milyenen az országbíró ur fardozdik, kinek alkalma van, a nemzet szívverését tanulmányozni, nem lehet egyoldalú; bizonyára meg kell érdemelnie a megoldás nevet és éppen ezért valóban szerencsés előjeltül tekinthetjük azt, hogy a gróf most felhagyott azon eszmével, melyet hónapok óta táplált, — magát ismét arra határozván el, hogy magas állomásán megmaradjon. Az ugyan még nagyon korai volna, ha már ma határozott reményeknek engednék magunkat; az azonban gr. Apponyinak hivatalában megmaradása kezességül látszik nekünk szolgálai aziránt, miszerint azon reményt, hogy nem sokára egyetértés jöved létre, egész örömmel táplálhatjuk, mely reményt bennünk hazánk és a monarchia érdeke egyiránt ébresztenek. Gróf Apponyi ittléte alatt többször — ma is — volt kiballgatás az ő felségénél a császárnál és holnapután Pestre térend vissza. Írám önnek közöleg, miszerint itt ismét történtek a tekintetben lépések, hogy az országbírói állapitványok megszüntetéseinek és helyükbe az osztrák törvénykönyv léptetessék. Az e tekintetbeni törekvésekre volt nevezetesen alapitva azon hír, hogy a magyar váltótörvény az ausztraliával helyettesít-

tetnék. E tekintetben biztos oldalról hallom, hogy ezen pont iránt is egyetértés jött létre. Az országbírói értekezlet határozmányai hatályban maradtak, tehát a magyar váltótörvény is; csak egyes állapitványai ezen határozatoknak, melyek által az államkincstár megkárosított, mint pl. a bányaigyekebeliek, fogának módosítás alá vétetni. Ezen határozományoknak az államra nézve káros következtéseire itt csak utalagosan, t. i. csak miután már ezen törvényjavaslataknak legfelsőbb szentesítése megtörtént volt, — lőnek figyelemztetve. Bizonyosabbat ezen módosításokról talán csak közelebből fogok önnek jelentetni.

— A „Wanderer” a bécsi hivatalosokhoz és félhivatalosokhoz egy interpellatiót intéz, s felszólítja azokat, mondják meg neki: micsoda eredmények értek el Magyarországon az országgyűlés elosztása óta, s micsoda eredmények azok, melyekre még biztos kilátás lehet és a melyek a provisorium további fennállását kívánatosnak tünetik fel. A „Wanderer” azt mondja, azért teszi e kérdést, mert szegyen szemmel beallja, hogy ő magát a provisorium célját sem érti; azt nevezetesen, hogy most Magyarországon kevesebbet beszélnek s még kevesebbet irnak, sokkal szereztebb eredménynek tartja, semhogy azt hihetné, hogy a monarchia egyik felében csupán ezen parányi eredmény miatt tették hatályon kívül az alkotmányos elvet.

— (Alice hercegnő menyeközje) Lajos, heseni herceggel f. é. július hóban menend végbe. Elejente azt hitték, hogy a gyászév letelte előtt nem fog az megtörténni, de a királyné másképp akarja. „Minden úgy történnék mint férjem rendelé, — így szolt a királyné — a gyász az elhunytért, kinek egész szerelmét birtam, egyedül réam nehezedjék.” — A királyné nagy kegyelettel viseltetik elhunyt férje rendeletei iránt s azokat a legszigorubbán megtartja. A nászhozomány csekélynek mondható, legalább kevesebb, mint mennyit némely angol bankár gyermekének adni szokott. Az illető billt a parlament közelebbi ülésében szavazta meg s Anglia valóban nem panaszkodhatik, hogy a monarchia sok pénzbe kerül, mióta Viktoria királynő ül a trónon. A királyné háztartatása jelenleg 385,000 sterlingbe kerül az országnak, míg II. György 800,000 font sterling, III. György pedig egy millió font sterlingnél is több volt. Szóval Viktoria királyné takarékos asszony is, az országotól soha sem kért pótlékot, sőt atyja jelentékeny adósságait is kifizetvé, s megtakarított pénzéből két szép jószágot vett. — A fiatal pár háztartatásának költsége a hg. 40,000 ftnyi évi jövedelme s a parlament által a hűgőnek engedélyezett 30,000 ftnyi tőke kamataitból fedeztetnek. A parlament ezenkívül 6000 ftnyi évi tartást szavazott meg a hűgőnek élte tartalmára, mely felett csak neki szabad intézkednie.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. Az alsó ház febr. 21-i ülésében Palmerston lord, Griffith interpellatiója következtében, következőleg nyilatkozott a római kérdésben: Nagyon is igaz, miként Olaszországnak csak nem minden részében igen élénk kívánság nyilvánul, hogy Róma az olasz királyság központi fővárosa legyen, s a pápa világi hatalma megszűnjék. Azt hiszem, hogy ez érzület sehol sem fejeztetett ki erősebben, mint magában Róma városában. Ö Felsőge kormányza mindemellett nem tett semmi intézkedést ezen véleményekre nézve, és nem adott semmi utasítást Sir James Hudsonnak, hogy e tárgyban valami panaszt emeljen a turini kormányra; hozzá tehetem azt is, hogy tudtommal Sir James Hudson maga fejétől sem tett semmi lépést. Tehát alaptalan azon, hogy Sir James Hudson, egyértelműleg Ausztria és Porzország követivel, panaszt emelt volna Ricasoli bárónál, a nemzeti érzület nyilatkozványa ellen.

Franciaország. Páris, febr. 22. A törvényhozó testület választási javaslata is megjelent. Olaszországra vonatkozólag kedvezőbben, legalább mérsékeltébb hangon nyilatkozik. „Ne engedje ön Sire — így szolt a javaslat — magának kitaró ellenállás, sem túrlmetlen kívánságok által éggesztetni.” Mint tudjuk, a senatus javaslatában a „túrlmetlen kívánságok” helyett „mérsékletlen követelések” állt.

Olaszország. Párisi lapok következő újabb javaslatot említek, mint a melyet a francia kormány tenne a pápának gyűfőli Franciaországgal, másfelől az olasz királysággal kibékítésére: A pápa maradjon az olasz királysághoz tartozó egyházi államok névleges uralkodója, és független souverain Róma városának és szt. Péter örököseinek. Ez a prílet külön államot képezne, mely kizárólagosan világi kormány alatt állana, tudniillik a követkamra és a senatus köztös kamrája alatt. A senatus tagjait a pápa nevezné ki, s elnökét Róma szenatorának eveznének, ki politikai hatalommal is bírna. Ez két évre volna kinevezve és ő alakítaná a miniszteriumot. Minden ügyet ő kezelne, hogy a pápa a politikától menten, szellemi bivatásának szentelhesse magát. M az egyházi államok fölötti névleges souverainitást illeti, ez az adó felszedéséből állana, melyet az olasz király a római kormányának az államokért fizetendő volna, különben politikai és belkormányzati szempontból az államok Olaszország kiegészítő részei maradnának. A katolikus hatalmaknak jól kellene állniok a szerződés teljesítéséért és a pápát támogatniok.

A „Köln. Zeitung” szerint Thouvenel ur újabb időben Berlinben és Pétervárt mindent elkövetett arra, hogy az illető kabineteket Olaszország elismerésére bírassa. Párisból egyébiránt azt írják, hogy Cowley lord nem hiszi, hogy Ausztria valaha megegyeznék Velencez eladásában, ellenben neg van győződve, hogy megfelelő területi kárpótlás mellett ráállana. Míg ily területi kárpótlás nem nyújthatatik, Anglia örökön fog, Bécsben határozott ajánlatokkal lépni föl, bármily szivesen is látná különben a kibékülést Olaszország és Ausztria közt.

Turin, febr. 23. A hivatalos közlöny azon több lap tal közölt hírt, mintha a római francia követ Lavalette arquis ellen merény követetett volna el, koholmányok ilvánitja.

Turin, febr. 25. Ricasoli azon hiedelmét nyilvánítja, hogy a püspökök Rómába gyülekezése több roszat teend az országnak, mint jót a vallásnak.

Oroszország. Szt. Pétervárt egy bizottság foglalkozik a lengyelügyek rendezésével. Munkálata határozottan szabadelvű s teljes autonomiát és széles alapú választási rendszeren nyugó alkotmányt hoz javaslatba. Másfelől azonban intézkedések tétetnek a Lengyelország és Litvánia közti forgalom nehezítésére, hogy a két ország közti egyetértés előre is gátolassék.

Varsó, febr. 21. Azon tudósítás, hogy a császár mi helyt a csend helyre áll, idejövend, önámításon alapszik. Senki sem gondol a valódi csend helyre állításának lehetőségére. Mindenütt nemzeti gyász; a színházak üresek; a helytartó táncestélyeit nem látogatják.

Görögország. Az „A. Allg. Ztg”-nak írják Athenből: E hó 13-dikán reggel négy órakor, midőn azon göz, mely a Nauplia, Hydron és Poros stb. vonalokon rendszeren teljesíté a szolgálatot, a naupliai öbölben még horgonyon feküdt, a hajó utasai három ágyulövést hallottak az Itz-Kale erőd fokáról, hol egy gyalogsági laktanya s egy katonai kórház van. Nap költével roppant izgatottság uralgott a városban, s puskalövések tétettek a hajóra, mely ennek folytán odább is állott. További tudósítások deríték fel aztán, hogy a majusban szabadon bocsátott özszeeskötvek egy zászlóaljot megtudtak nyerni, ezzel a másik ott helyőrségen levő zászlóaljot megtámadták, s azt laktanyájába bezárták. Annyi bizonyos, hogy Nauplia város a lázadók kezében van, s annak kapui el vannak zárva, egyetlen ember, egyetlen levél sem érkezett meg onnan. Az egyetlen eszköz, mely által Naupliából híreket kaphatni, az új korinthis távirda, ez pedig folyvást csak azt jelenti, hogy a kapuk zárva vannak, a várossal minden közlekedés elzárattott, hogy a Palamides erősségből ágyuzás, a városban pedig puskalövések hangzanak. Ebből következtetik, hogy a Palamides erőd még a királyiak kezében van, s továbbá hogy a városban magában csatájuk van a lázadóknak, s következtéleg a királyi párt legalább is oly erős ott mint a lázadók, mert ha eddig valamely párt győzött volna, Athen bizonyosan kapott volna már arról tudósítást. A jeladásul szolgáló három ágyulövés után a lázadók hatalmukba keríték a városparancsnokot, a nomarchát, s a többi hatóságokat. Az új korinthis távirda jelenti, hogy Argosból három csendőrt küldtek el megtudni, hogy állanak a dolgok Naupliában, de azokból egy sem tért vissza. Nauplia és Argos vidéke teljesen nyugodt. A kormány tüstént erőyes rendszabályokhoz nyult, a forradalom tovább terjedésének meggátolása, és annak elnyomása végett. Még akkor éjjel egy zászlóalj gyalogság indult az isthmusi földszoroson keresztül Argosba, bat ágyu s egy osztály dzsidás kíséretében. A csapatok számát, melyek fölött Hahn tábornok fog parancsnokolni, két ezerre teszik, Stília és Chalkisba gözősők mentek, hogy az ottani csapatok egy részét Athenbe szállítsák. E pillanatban érkezett távirati tudósítás szerint, a lázadók megszállották a Nauplia és Korinthis közt létező földszorost, mely az utat Athenből teljesen elzárja. Hadzsi-Petros tábornok tegnap indult el, hogy azt megszállja, tehát későn érkezett. Patras és Missolonghiából, gözősők szállítják a katonaságot Uj-Korinthis, honnan azok szárazon vonulnak Nauplia ellen. Tegnap délután 3 órakor, táviratok érkeztek Uj Korinthisból, hogy a Palamides erőd a fölkölknek megadta magát. Az állampénztár, a vámhivatal s más kormányközegek szintén a lázadók kezében vannak. Tegnap este ment el Kolokotronis tábornok, jelenleg a királynő főlovászmestere Peloponesusba. — A kamrák rendvüli ülést tartottak, s egyhangulag a mozgalom ellen nyilatkoztak, kijelentvén, hogy teljes bizalmat helyeznek a királyi kormányában, s azt mindennemű pártolásban részesztendik, mihielt szüksége lesz rá. Ugyan ily értelemben nyilatkozott az atheni várostanács is.

Egy párisi sirgöny febr. 25-ről hivatalos forrásból jelenti, hogy a naupliai fölkölk capitulálni akarnának.

Szerbia. Belgrád, febr. 9. Egy nagy hatalmaság Belgrádban székelő konzulja, Mihály herceg tegnapi bálján, a következő szavakat hallotta egy magas állású és befolyásos egyén szájából: Szerbia, a Dráva és Duna közeleiben lakó 6 millió lakosu szláv tartományokban ugyanazon szerepet játszaná, melyet Piemont Olaszországban. Egyébiránt tudjuk, hogy még nincs itt az idő egy nagy cselekmény eszközésére. De jó szövetségeket kötöttünk; Kuza herceggel egyezkedésre léptünk, és észre lehetett venni, hogy sok befolyásos görög tartózkodik Belgrádban. Ausztria és Törökország figyelmét már is magukra vonták ezen mozgalmak, különösen az előbb nevezett hatalom, ugy látszik értesítve van a nagyszerű tervekről.

Mexiko. A spanyoloknak madridi és párisi lapok által meghazudtoltt vereségéből, ugy látszik mégis csak volt valami. A „Morn. Advertiser” írja: E tényről (a megverésről) szoló hivatalos jelentés kedden, 18-án érkezett meg kormányunkhoz. Ugy látszik, a spanyolok egve a vágtyól, hogy a francziák elől az elsőseget elkapják, Veracruzból csak magukra kiindultak Mexiko ellen; azonban túlnyomó számú mexikoiak által megtámadtatva és bekerítve, kemény harc után nagy veszteséggel, ágyúik és podgyászait hátrahagyásával kényszerültek visszavonulni. A mexikoiak pilanatra elfeledték minden pártvitáikat, s az ország egy emberként kelt fel a betolakodókat visszakergetésére. Ezen fontos tudósítás, mely Spanyol- és Franciaországoknak Mexikora vonatkozó nagyraavágyó terveit megühsíthatja, a havanai föltűnyők által közöltetett az angol kormányval s valószínűleg Párisban és Madridban is tudva van.

A washingtoni kormány Scott tábornokot oly megbízással küldötte Mexikoba, hogy az európai hatalmakkal kiegyenlített kísértés meg.

A „Patrie”-nak egy Veracruzból jan. 16-ról szoló tudósítása szerint a szövetezett hatalmak tábornokai elhatározták, hogy febr. vége előtt ne induljanak Mexiko ellen, hogy időt engedjenek a népek akarata nyilvánítására.

Ujabbak. A tegnapi postával még csak febr. 26. reggeli lapokat kapván, az „alkotmány ünnep“ lefolyásáról nincsenek részletesebb tudósításaink. Egy távsürgöny a pesti lapokban mindössze annyit jelent, hogy Schmerling államminiszter 26-án, ő Felsége a császár kezéből kapta a Lipót-rend nagy keresztjét; és hogy a Te Deum-on a főhercegek is jelen voltak.

— Berlin, febr. 24. A képviselőház mai első bizottmányi ülésében a német és olasz kérdést illetőleg az első felett kezdődtek el a tárgyalások. Az eléadó jelentése után a külügyminiszter szólott a kormány állásáról az előterjesztett javaslatokkal szemben. A kormány álláspontja ki van fejtve az ismeretes legújabb jegyzékekben.

A kormány elismeri annak szükségességét, hogy a német államok a katonai és diplomáciai ügyek egységes vezetésére egyesüljenek, kapcsolatban parlamenti képvisellel. Miután egy ily egyesülés valószínűsége az alkudozásoktól függ, azok terjedelméről nem lehet nyilatkozni. A kormány elismeri, hogy a képviselőház hivatva van, a kérdés felett jelenleg nyilatkozni, s örömmel fogad oly nyilatkozatot, mely az ő felfogásával összhangzik.

— Páris, febr. 25. A senatusban Boissy megáta Angolországot. Billault sajnálattal látja Franciaország Anglia elleni gyűlölségének szítását; míg a császár politikája annak csillapítására törekszik.

— Ragusa, febr. 25. Poljitzébe egy török gőzös érkezett pénzküldeményével Derwis pasa szá-

mára. Mondják, hogy Vukalovich kibékölt a montenogroi fejedelemséggel s előbbi hivatalát visszakapta.

— Lissabon, febr. 22. Az új ministerium következőleg alakult: Loulé elnök, Bandeira hadügy-, Horta közmunka-, Brancamp belügy-, Silva igazságügy-, Avila pénzügyminiszter.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Február 28-án: Nemzeti kölcsön 84.25. 5 % Metalliques 70.45. Bank-részvény 831.—. Hitel-részvény 201.—. Váltó Londonra 137.20. Ezüst 136.—. Arany 6.53.

Február 25-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 71.—. Erdélyi 68.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(508)
Sz. 721.

Pályázat.

(1—1)

A jelenleg Károlyfejérvárt a várban létező cs. k. postahivatal és postaállomás a városba fog áttétni, a várban pedig cs. k. postakiadói hivatal felállítását. —

Az ottani postamesteri, valamint a postakiadói állományok szerződés kötése mellett betöltendő.

A postamesternek illetményei következők:

A rendes postaszállítási díjak, melyek az 1860. közgazg. évből 2558 frt 66 kr-ra rúgnak, ezen kívül 500 frt évi fizetés, 60 frt évenkénti hivatali átalány, 300 frt évenkénti istálló segélypénz, végre az ottani postarétnek használat.

A postakiadónak illetményei: 300 frt évi fizetés, 40 frt hivatali átalány, szállítási átalány a naponta kétszeri postaküldemények szállításáért a várból a városban levő postahivatalhoz és vissza, és a bérnélküli használat a várban levő kincstári postaépületnek azon kötelezettséggel, 20 frt erejéig a javítási, valamint a kémények és emésztő verem tisztítási költséget vinni.

A postamester 500 frt, a postakiadó pedig 300 frtnyi biztosítékot tartozik lefizetni.

A postamesternek a postaszolgáltatásra alkalmas helyiséget a városban az országot mellett vagy ahhoz közel kell kiállítani, 18 darab szolgáltatásra tökéletesen alkalmas lovat és szükséges üzleti eszközöket beszerezni és mindig jó karban tartani.

A köllőleg okmányolt kérvények a pályázó vagyoni állapota és erkölcsi magatartása kimutatása mellett f. é. március 17-ig ezen postaigazgatóságnál beadandók, a hol valamint a károlyfejérvári postahivatalnál a szerződés közelebb feltételei megtudhatók.

N-Szeben februar 17-én 1862. — Az erdélyi cs. k. postaigazgatóságtól.

(507)
h. sz. 612 1862

Hirdetmény.

(1—3)

29. Ezennel közhirre tetetik, hogy a folyó 1862-ik év mártius hava 1-ső napjától kezdve, a Gyula-Fehérvár déli végén felállított utvám csak két uti mértföld után esendő egyszerű mértékben 4—2—1-krjával, egy igás, vagy nagyobb és kisebb hajtott marhától, valamint ellenkezőleg, ugyanazon naptól kezdve, az eddig a fejérvári utvám állomással egyesítve volt 1 osztályú hidvám 2 kr., 1 és 1/2 krjával az Ompoly hídjánál, éjszakra Fehérvártól az ugynevezett „Praternél“ külön fizetendő léssz.

A cs. kir. országos pénzügy-igazgatóságtól, N-Szebenben, februar hava 17-kén 1862.

NEM HIVATALOS.

(505)

Eladó ARANY és EZÜST bánya.

(1—3)

A kisbányai Ferenc és Zsigmond bánya-társulatnál 40 vagy több banya részvény is igen kedvező feltételek mellett eladó.

Értekezhetni: Dékány Ernő banyaigazgatóval, Kisbányán.

(506)

A N-nyedi ref. collegiumnak nemes Alsó-fehérvármegyében Vingárdon, — mérnöki pontos új felmérés szerint 420³/₄ hold szántó, 273²/₄ hold kertek és kaszálók, 24²/₄ hold szőlőtermőkből álló földbirtoka, évenként hozzáadandó 8 hold területi sarj-erdő faizási és koresmárlási jogával, a tisztí cserépes jó kőházzal és minden ehhez tartozó gazdasági épületekkel, ezen 1862-ik év április havától kezdve hat évre, még folyvást haszonbérbe adandó.

Mely jószágának kiadási feltételei iránt, ez év mártius hava 15-ig még tudakozódni és egyezkedni is lehet: N-Enyeden iskolai igazgató gondnok Fosztó Ferenczel.

(492)

HASZONBÉRI HIRDETMEY.

(3—3)

Iktári gróf Bethlen Kata gróf Bánffy Miklósné, Szamos-Ujvártól két órányira, fekvő noszolyi birtoka, — mely áll: 109 hold 424 □ öl szántóból, 32 h. 203 □ öl kaszálóból, 3 h. 1583 □ öl legelőből, 5 h. 27 □ öl nádasból; noszolyi erdő szombattelki és szász-bungárdi aránylagos regaléból — folyó 1862-ik év Sz-György napján kezdve 4 egymásután következő évre haszonbérbe kiadó; — Értekezhetni Kolozsvárt, Végh Sámuellel.

(498)

HIRDETMEY.

(2—6)

CSIKI JÓZSEF különostorutca 59. szám alatt rendes és dús választékú raktárt tart mindennemű épületfa- és deszka-nemekből, különösen pedig találta-tik nála asztalosok számára tökéletesen kiszáradt 1/2, 1, 1 1/4, 2, 3 és 4 czol vastagságú fenyőfa-deszkák és fosztnik; 1, 1 1/4, 1 1/2, 2 és 3 czol vastag büfka, 1, 1 1/4, 1 1/2 és 2 czol vastag tölgyfa-deszkák és fosztnik; továbbá ugyanezen fajta hárs- és juharfa-deszkák, és szeszgyár felszereléséhez szükségeltető 2, 3 és 4 czol vastag, 2 öl 1 láb hosszú válogatott fenyőfa-fosztnik, végre mindennemű gerendák, faragott és fűrészelt léczek sat. a legjutányosabb áron.

(496)

Karváz József, bőven ellátott fűszer, anyag és festék-árú kereskedésében Kolozsvárt kapható mindenfélé fű-, bükköny- és vetemény-magvak, továbbá szép, dupla új gyékények nagy mennyiségben, a legjutányosabb áron.

(474)

Kiadó szobák

a Fröhlich-ház 2-dik emeletében. Értekezhetni Demjén Lászlónál.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 4 sz.)

(391)

1/3 1862.

(5—5)

A kedvelt, kellemes zamatu valóságos

Schneebergi növény-szörp,

mint elősmert eoyhitószér a hűlésből származott bajokban, u. m. a grippében, catharusban, köhögés eknél, torokgyik- és gyuladásoknál, főleg a mell- és tüdőbajoknál; talátható

Kolozsvá tt gyógyszerész **WOLFF J.** urnál. Továbbá: *Tordán* Wolff Gábor gyógyszer. *Beszterczén* Dietrich & Fleischer, *Dézen* Krémer Sámuel, *Szegesvárt* Misselbacher J. B. *Lugoson* Arnold József, *Medgyesen* Breiner C. *Lathánán* Mégai J. *Szászvároson* Spech Gusztáv, *N-Bányán* Horacek József gyógyszer., *Szathmáron* Turoczkó D., *N-Váradon* Janky A. *N-Károlyban* Schöberl K. *K-Fejérvárt* Sándor R. gyógyszer., *N-Szebenben* Zóhrer J. F. *Debreczenben* Föltel Nándor uraknál.

Egy üveg ára 1 frt 26 kr. osztrák értékben.

Egyszarsmind a fentebbi megbízott raktáros uraknál még kapható:

TYUKSZEM-KENŐCS, a legjelebb a maga nemében, **Schmidt** cs. k. főorvostól.

Egy skatulya ára 23 kr. o. é.

Rr. Behr IDEGERŐSÍTŐ KIVONATSZERE az ideg és test erősítésére. 70 kr.

Dr. Walter ugynevezett **KELETI VIZE**, Londonból, a közsvénybe szenvedőknek. —

Egy üveg ára 1 frt 5 kr. o. é.

Stub-Alpesi NÖVÉNYNEDV mell- és tüdőbetegségekben. Üvege 87 kr. o. é.

(450)

Eladó ó borok

(3—3)

vannak Ugrán a gr. Haller György ur udvarában m. e. 500 veder; értekezhetni ott helyt az udvari tiszttel, vagy M.-Vásárblytt a Petki-háznál lakó tulajdonos gróf ural.

STEIN JÁNOS

könyvárusnál Kolozsvárt kapható:

SCITOVVSZKY JÁNOS

bibornok, esztégomi érsek Magyarország herczeg

Pimása arczképe 2 ft.

B. Jozsika Miklós

arczképe 2 ft.

CSALÁDÉLET.

REGÉNY 12 kötetben írta Józsika Julia, 2 kötet 2 ft. 50.

NEFELEJTSEK.

Írta Beniczky Emil. Ára 1 frt 20 kr.

Magyar költők könyve.

Harmadik javított s bővített kiadás. Gyönyörű angol-vászon kötésben aranyozva. Ára 3 forint.

Gr. MONTE CRISTO,

Regény Dumas Sándortól. Franziából fordította Sio.

I-ső kötet ára 30 kr.

Orvosi napló

Magyarország gyakorló orvosi használatára. 1862. Szerkeszté Sugár Fábíusz orvostudor, szülész, abuda-pesti kir. orvos-egylet és a kir. magyar természet-tudomány társulat rendes tagja, pesti gyakorló orvos.

SUER IGNÁTZ archépével.

Ára 2 frt.

A menekültek Londonban.

REGÉNY három kötetben írta Mühlbach L. a II-ik kiadás után feditá Aranka Ára 1 ft. 50.

Nyugat Europa.

ÜTI LEVELEK. Írta Heckenast-Bajza-Lenke.

Ára 1 ft. 20.